Oświadczenie złożone
przez senatora Władysława Komarnickiego
na 44. posiedzeniu Senatu
w dniu 29 października 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk

Szanowna Pani Minister!

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora z dnia 9 maja 1996 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1339) zwracam się do pani z interwencją senatorską w sprawie stosowania przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (z dnia 12 stycznia 2024 r., Dz.U. z 2024 r., poz. 44), dalej „ustawy", w zakresie warunków, jakie muszą spełnić podmioty uzyskujące dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, w tym zakłady pracy chronionej.

Nadmienić należy, iż dofinansowanie to stanowi niezwykle istotny czynnik funkcjonowania podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne ze względu na konieczność ponoszenia wyższych kosztów zatrudnienia, niż ma to miejsce w odniesieniu do osób pełnosprawnych, i jest ważnym elementem prowadzenia przez państwo polityki społecznej i wspierania osób niepełnosprawnych w dostępie do rynku pracy.

Kwestia dotyczy art. 26a ust. $1a^1$ pkt 3 ustawy w powiązaniu z art. 29 ust. 1, ust. 2 i ust. 5 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (z dnia 3 kwietnia 2024 r., Dz.U. z 2024 r., poz. 497), dalej „UoSUS".

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do sierpnia 2024 r. przyjmował, że przedsiębiorcy, którzy mają zawarte układy ratalne z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spłaty składek na ubezpieczenie społeczne i inne należności odprowadzane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, spełniają określony w przywołanym przepisie ustawy warunek terminowego regulowania kosztów płacy w zakresie składek odprowadzanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, i wypłacał dofinansowanie do wynagrodzeń niepełnosprawnych.

Taka praktyka Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych była zgodna z mającym zastosowanie w tych przypadkach art. 29 ust. 5 UoSUS, zgodnie z którym w przypadku rozłożenia należności na raty uznaje się, że płatnik składek nie ma zadłużenia.

Jednakże począwszy od sierpnia 2024 r., pomimo braku zmiany stanu prawnego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych odmawia wypłaty dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych podmiotom, które mają zawarty układ ratalny z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Żąda także zwrotu dofinansowań wypłaconych przed sierpniem 2024 r. od przedsiębiorców, którzy w przeszłości mieli zawarte układy ratalne z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, co prowadzi do wydawania decyzji administracyjnych nakazujących zwrot wielomilionowych kwot.

Praktyka ta stoi w oczywistej sprzeczności z literą prawa i realizowaną przez państwo polityką wsparcia osób niepełnosprawnych przez ułatwienie im dostępu do rynku pracy. Dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych ma bowiem służyć tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy dla takich osób, a odmowa wypłaty oraz żądanie zwrotu już wypłaconych dofinansowań jest działaniem, które spowoduje trudności mogące skutkować masowymi zwolnieniami pracowników niepełnosprawnych.

Z uwagi na to zachodzi konieczność podjęcia zdecydowanych i niezwłocznych działań mających na celu wstrzymanie postępowań w zakresie odmowy wypłaty i zwrotów dofinansowań do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych.

Z wyrazami szacunku
Władysław Komarnicki
senator RP